

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (ניסוח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 4-12

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנר

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ע"י ב"כ - עו"ד יונתן ברג

לבין:

הנקבל

ד"ר סלים ספיה

ע"י ב"כ - עוה"ד אביגדור פלדמן וערן קייזמן

ה ח ל ט ה

העובדות

1. ד"ר סלים ספיה, מורשה לעסוק ברפואה, בן 59, תושב [REDACTED], נשוי ואב לארבעה (להלן – **הנקבל**). קרוב משפחה של הנקבל, בשם [REDACTED] היה עתיד לשאת את בתו לאשה. בין לבין, נודע לנקבל שאותו [REDACTED] קיים יחסי מין עם אשתו, לטענת הנקבל בכוח ובכפייה. בעקבות זאת, ביקש הנקבל לבטל את אירוסיה של בתו עם [REDACTED], אך היא המרתה את פיו, עברה להתגורר עם [REDACTED] וביום 25.12.06 אף נישאה לו.

כעסו של הנקבל הרקיע שחקים, במיוחד לאחר שהסיפור פורסם בתקשורת ובאינטרנט, והוא החליט לנקום [REDACTED] ולהמיתו. לאחר שהנקבל נעצר, בחשד שזמם לפגוע במשפחת [REDACTED] על-ידי פיצוץ ביתו, הוא פגש אדם בשם רמי, שהופעל ע"י המשטרה כמדובב. האחרון הציע לנקבל לרצוח את [REDACTED] תמורת סכום בצע כסף, והנקבל הסכים לכך.

מאוחר יותר, לאחר ששוחרר מהמעצר, פגש הנקבל בסוכן משטרתי סמוי, ואף אותו ניסה הנקבל לשדל לרצוח את [REDACTED], כשהוא מוסר לו שתי תמונות של [REDACTED], לצורך זיהויו. הנקבל ביקש שהרצח יבוצע בתוך שלושים יום, אחרת יפנה לאנשים אחרים לצורך ביצוע הרצח. בפגישה משולשת בין הנקבל לבין רמי והסוכן הסמוי, הציע הנקבל לשלם לשניים סך של \$35,000, תמורת חיסולו של [REDACTED].

בסופו של דבר סוכלה המזימה, הנקבל הוסגר למשטרה, והועמד לדין.

פסיקת בתי המשפט

2. בגין מעשיו אלה, הוגש נגד ד"ר ספיה, ביום 26.8.2007, כתב אישום לבית משפט המחוזי בחיפה (תפ"ח 4047/07), בעבירות של ניסיון לשידול לרצח לפי סעיף 300(א)(2) + סעיף 33(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

לאחר שמיעת ראיות וטיעונים, הרשיע בית המשפט המחוזי בחיפה את הנאשם בכל העבירות שיוחסו לו, תוך שדחה את טענותיו בדבר היותו של רמי סוכן מדיח, שהוא שהעלה, אמנם את הרעיון לרצוח את [REDACTED], והנאשם רק "התפתה" לו. ביהמ"ש קבע, כי ממילא גמלה בלבו של הנקבל ההחלטה לפגוע ברמזי, שנוא נפשו, ועל כן לא הייתה כאן "הדחה פסולה". בכל מקרה – קבע ביהמ"ש – כי הנאשם מיוזמתו ומרצונו, שידל את השוטר הסמוי לבצע את הרצח, בתנאים שקבע, ועל כך לא היתה למעשה, מחלוקת.

לאחר שהרשיע את הנאשם בעבירות שיוחסו לו, גזר עליו בית המשפט עונש של 42 חדשי מאסר, מתוכם 30 חדשי מאסר לריצוי בפועל, והיתרה על-תנאי. בית המשפט התחשב בנסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם ובטרגדיה האישית שפקדה אותו ואת משפחתו, שהתפרקה לחלוטין, כאשר אשתו התגרשה ממנו. עברו נקי ללא דופי, וניתנו אודותיו חוות דעת חיוביות ביותר. רישיונו לעסוק ברפואה הותלה בעקבות המקרה, ומאז הוא עבד אצל אחיו בעבודות אלומיניום.

עם זאת, שקל בית המשפט גם את נסיבות המקרה החמורות והדגיש כי:
"פן לחומרא במקרה דגן יש לראות בכך שהנאשם, שתפקידו כרופא לעסוק בהצלת חיי אדם, פעל לאורך תקופה, במספר פגישות ובעקביות, על מנת לפגוע בקדושת החיים ולהביא למותו של אדם".

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון, נדחה ביום 22.11.10, ופסק דינו של ביהמ"ש המחוזי נותר על כנו (ע"פ 1856/10). בית המשפט העליון קבע, בין היתר, כי:
"העונש שהוטל על המערער... הינו סביר ומידתי בנסיבות העניין".

דו"ח ועדת המשמעת

4. בעקבות הרשעתו של ד"ר ספיה בבית המשפט, הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בעז לב, ביום 7.12.2007, קובלנה כנגדו, על כך שהתנהג בדרך שאינה הולמת רופא מורשה, לפי סעיף 45(1) לפקודת הרופאים; ועל כך שהורשע בעבירה פלילית, לפי סעיף 45(5) לפקודה.

בפני הוועדה, חזר הנקבל וסיפר על הטרגדיה הקשה שפקדה אותו ואת בני משפחתו. בעבר הוא חי חיים נורמטיביים, כיהן גם כסגן ראש המועצה [REDACTED], ועסק בהתנדבות במגוון תחומים. הוא זכה להערכה רבה על עבודתו המקצועית, ויחסיו עם מטופליו היה מצויין. כתוצאה מהפרשה האומללה, הוא סבל סבל רב, הפרשה נודעה ברבים וכבודו נרמס בריש גלי. הוא הודה כי עשה טעות חמורה, והוא מכה על חטא. לאחר האירוע, הותלה רישיונו של הנקבל והוא אינו עובד עוד כרופא,

5. בבואה להמליץ על העונש לו ראוי הנקבל, ציינה הוועדה את חומרת מעשיו ואת הפגיעה הקשה בכבוד המקצוע, בתדמיתו ובאמון הציבור בעוסקים במקצוע הרפואה. לדעת הוועדה:

"... בהינתן שמדובר במי שיכול היה, גם אם עקב משבר קשה וחריג ביותר, לפעול במכוון ובהתמדה על מנת ליטול חיים, לא יהיה זה ראוי להתיר לו לשוב ולעסוק ברפואה".

אשר על כן, ממליצה הוועדה בפני שר הבריאות לבטל את רישיונו של הנקבל לעסוק ברפואה.

סמכותו של שר הבריאות לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים הואצלה לי ביום 22.11.11, ולהלן החלטתי.

החלטה

6. אכן, מקרה חריג ובלתי שגרתי הונח לפיתחן של רשויות המשפט וועדת המשמעת בפרשה אומללה זו. מצד אחד – אין צורך להכביר מלים על התנהגותו הנלווה והמסוכנת של הנקבל, אשר שאף לקפד חיי אדם, אף אם הלה פגע פגיעה קשה וגסה בכבוד, במעמדו ובמשפחתו. מהצד האחר – הפך הנקבל מאדם מכובד, בעל מקצוע יוקרתי ומעמד חברתי גבוה, לשבר כלי שכבודו נרמס ברבים, אשתו התגרשה ממנו, בתו האחת וחתנו הפכו לו לאויבים, והוא נותר, הלכה למעשה, חסר כול. רק לאחרונה, חזר הנקבל ונשא אשה. מאז האירוע – במשך כחמש שנים – אין הוא עוסק ברפואה, לאחר שרשיונו הותלה באופן מינהלי.

נראה כי אף בתי המשפט שדנו בעניינו של הנקבל נתנו דעתם והתחשבו בצורה מירבית במצוקתו הקשה של הנקבל, שחוזה "סרגדיה יוונית" של ממש, ועל כן החליטו להקל בעונשו. כך, למרות שהעונש המירבי על עבירת הניסיון לשידול לרצח בה הורשע הנקבל הוא 20 שנות מאסר, הסתפק ביהמ"ש המחוזי בהטלת עונש של שנתיים מאסר וחצי לריצוי בפועל. עונש זה אושר על-ידי ביהמ"ש העליון כ"סביר ומידתי בנסיבות העניין".

7. נראה, כי לאותה התחשבות וחמלה לא זכה הנקבל מצד הוועדה, אשר לעניות דעתי, החמירה עימו יתר על המידה והטילה עליו את אמצעי המשמעת החמור ביותר עלי ספר החוקים. עם כל החומרה בהתנהגותו של הנקבל, שניסה לפגוע בחיי אדם – מזימה שסוכלה, למרבה המזל – לא יכול להיות ויכוח כי הנקבל נקלע למצוקה נוראית, כשכל עולמו חרב עליו. נוכח ה"בגידה הכפולה" מצד בתו וחתנו. גם הוועדה הגיעה למסקנה כי מדובר ב"משבר קשה וחריג ביותר", ולמרות זאת היא מצאה לנכון למצות עימו את הדין את תום ולהשית עליו, כאמור את העונש המקסימלי שבסמכותה.

ביטול רישיון לצמיתות

8. אבקש להרחיב מעט את היריעה לגבי העונש המרבי של **ביטול רישיון**, שהינו, כאמור אמצעי המשמעת החמור ביותר שניתן לנקוט כלפי רופא. משמעותו האחת והיחידה של עונש זה הנו, קיפוח פרנסתו, מעמדו ויוקרתו של הרופא, מכאן ועד עולם.

לעניות דעתי, סנקציה חריפה שכזאת, יש לנקוט במקרים נדירים במיוחד לדוגמה, כאשר המשך העיסוק ברפואה מסכן את בריאות החולים או את שלום הציבור, או כאשר מדובר במעשים חמורים בין רופא לחולה כגון, אינוס ותקיפה מינית של מטופלת. וכבר קבעתי בהחלטות אחרות, כי ככל שהזיקה בין המעשה העברייני לבין יחסי האמון שבין רופא לחולה הדוקה יותר, כך צריכה הענישה להיות מחמירה יותר, ולהפך.

9. כך, גם נפסק לאחרונה על-ידי ביהמ"ש המחוזי בירושלים בתיק ע"ו 29419-07-011, **ד"ר שלמה יצחקוב נ. משרד הבריאות** (בפני השופט נ' סולברג), במקרה בו ביטלה הוועדה את רשיונו של רופא שיניים, אשר לא ענה לפניות הוועדה, לא התייצב בפניה, והתעלם מכל פניותיה. למרות שבאותו מקרה היה קל לאין שיעור מהמקרה דנן, סבורני כי דבריו של ביהמ"ש ישימים גם כהנחייה כללית לוועדות המשמעת, בזו הלשון:

" ביטול רישיון לעסוק ברפואת שיניים שמור למצבים החמורים ביותר. עם כל חומרת מחזליו של המערער, הם אינם נמנים על החמורים ביותר. אין טענה על מטופל של המערער שמת בעקבות טיפול רשלני, למשל, ולא על מטופלת שהורדמה ונאנסה... העונש הראוי בנסיבות העניין אינו ביטול הרישיון, אלא התלייתו לתקופה מסוימת".

ואכן, המקרים היותר נפוצים בפסיקה, בהם בוטל כליל רישיון הרופא, מתייחסים למעשי אינוס של מטופלת על-ידי הרופא המטפל (ראה רע"א 8074/06 ד"ר זיאד אלטיף זיידאן נ. שר הבריאות; ע"ש 5061/05 ד"ר יעקב לומקין נ. שר הבריאות – פורסמו בפדאור); וכן למקרים בהם נשקפה ממעשיו של הרופא או מהתנהגותו, סכנה של ממש לבריאות החולים.

10. על אף ההבדל הניכר בין נסיבות בפס"ד בעניין ד"ר יצחק לבין נסיבות המקרה דנן סבורני, כי יש ליישם את הרציו של הפסיקה ולפיה, אמצעי המשמעת של ביטול רישיון צריך להיות מוטל במצבים חמורים וקיצוניים ביותר.

יש להדגיש את המשמעות החמורה והקיצונית של ביטול הרישיון לעסוק ברפואה, שממילא הושג בעמל ויזע מרובים, אשר יגרום לקיפוח פרנסתו של הרופא כליל ועליו למצוא לו עיסוק אחר, בחינת חזרה לנקודת המוצא.

מן הכלל אל הפרט

11. במקרה שבפנינו – בתי המשפט הקלו עם הנקבל, לא מיצו עימו את הדין והתחשבו בנסיבותיו האישיות התחשבות מירבית. יתרה מזאת – גם לא הייתה כל זיקה בין מעשיו הנלווים לבין מקצועו ועבודתו כרופא – שהיו ללא דופי וללא פגם, עד הפרשה האומללה. הוא הביע צער וחרטה מלאים על התנהגותו המחפירה, שנראה כי כנים המה.

אכן, הנקבל חטא חטא כבד בכך שבתוקף מקצועו כרופא שמתפקידו להציל חיים, ניסה דווקא לקפח חיים. עם זאת, אינני סבור כי המשך העסקתו כרופא, ביום מן הימים, עלול לסכן או לפגוע בבריאות החולים או לסכן את חיהם. ככל שהנקבל נכשל כשלון חרוץ וחמור בפרשה זו – ובכך לא ניתן להטיל ספק – עדיין ניתן לראות בכך כשלון חד-פעמי, על רקע נקודתי וספציפי של פרשה טרגית ויוצאת דופן במיוחד. אינני סבור, כי למקרה חריג זה, שרחוק מלשקף את התנהגותו של הנקבל, דרך כלל, תהיינה השלכות כלשהן על המשך עיסוקו של הנקבל כרופא, שהיה, כאמור ללא דופי עד האירוע נשוא תיק זה.

12. לפיכך, ולאחר התלבטות לא קלה, הגעתי למסקנה כי העונש המרבי שהוטל על הנקבל ע"י הוועדה, במקרה זה, איננו מידתי ואיננו מתחשב די הצורך בנסיבותיו יוצאות הדופן, הן של הנקבל אישית והן של המקרה בכללותו, ולהיעדר כל זיקה בין המקרה לבין התנהלותו כרופא.

אשר על כן, הנני מחליט להתלות את רישיונו של הנקבל, ד"ר סלים ספיה, למשך שמונה (8) שנים, שתחילתם מהיום.

התוצאה המעשית במקרה זה היא, שהלכה למעשה, לא ישמש הנקבל כרופא מורשה במשך כ- 13 שנים, תוך חישוב התקופה בה הותלה רישיונו באופן מינהלי. בכך סבורני, יש לענות על מטרות הענישה והרתעת הרבים, מחזר ולאפשר לנקבל לשקם עצמו ולשוב, ביום מן הימים, לחיים תקינים ונורמטיביים, כפי שנהג בעבר, מאידך.

ניתן היום 1.4.12, ט' ניסן תשע"ב.

המזכירות תעביר לצדדים העתק החלטה זו.

אמנון סרשנוב, שופט (בדימוס)